

NOKUTs tilsynsrapporter

Bergen Arkitektthøgskole

Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen

Mars 2016

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved institusjonene. Dette gjør vi blant annet gjennom å evaluere institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid. Alle norske universiteter og høyskoler er pålagt å ha dokumenterte interne systemer for kvalitetssikring av utdanningen.

Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjons kvalitetssystem blir evaluert.

Institusjonens kvalitetssikringssystem er redskap for å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Systemet skal brukes for å sikre kontinuerlige forbedringer i utdanningene, avdekke sviktende kvalitet i utdanningen og dokumentere kvalitetsarbeidet. Det er NOKUT som avgjør hvilke institusjoner som skal evalueres. Institusjonene blir varslet om evalueringen minst seks måneder før evalueringen starter.

Institusjon:	Bergen Arkitektthøgskole
Sakkyndige:	Professor Geir Øien, NTNU Forsker Solveig Cornér, Helsingfors universitet Studentrepresentant Erin Nordal, Universitetet i Oslo
Dato for vedtak:	15. mars 2016
NOKUTs saksnummer	16/00062 og 13/289

Forord

I følge lov om universiteter og høyskoler skal alle institusjoner som tilbyr høyere utdanning ha et system for kvalitetssikring av utdanningen. NOKUT har fått i oppdrag å evaluere institusjonenes system for kvalitetssikring. Det skal ikke gå mer enn seks år mellom hver gang en institusjons kvalitetssystem blir evaluert.

Den sakkyndige komiteen som har evaluert system for kvalitetssikring ved Bergen Arkitektøgskole besøkte institusjonen 5.–6. november 2015 og leverte rapporten 9. februar 2016. Komiteen hadde følgende sammensetning:

- professor Geir Øien, NTNU
- forsker Solveig Cornér, Helsingfors universitet
- student Erin Nordal, Universitetet i Oslo

NOKUT ønsker å takke den sakkyndige komiteen for vel utført arbeid. NOKUT vil også takke alle ansatte og studenter ved Bergen Arkitektøgskole som har bidratt til komiteens arbeid gjennom intervjuer mv.

Denne tilsynsrapporten består av rapporten fra den sakkyndige komiteen og uttalelsen til rapporten fra Bergen Arkitektøgskole. Begge disse dokumentene var grunnlaget for behandlingen i NOKUTs styre 15. mars 2016, hvor følgende vedtak ble fattet:

System for kvalitetssikring av utdanningen ved Bergen Arkitektøgskole godkjennes.

Lysaker, 15. mars 2016

Terje Mørland
direktør

Innhold

1	Evaluering av system for kvalitetssikring ved universiteter og høyskoler	1
2	Kvalitetssikringssystem og kvalitetsarbeid ved Bergen Arkitekthøgskole.....	2
2.1	Kort presentasjon av Bergen Arkitekthøgskole.....	2
2.2	Mål for studiekvalitetsarbeidet	2
2.3	Rammer og ansvar i studiekvalitetsarbeidet.....	3
2.4	Hovedelementer i høgskolens kvalitetssikringssystem	4
3	Kvalitetssikringssystemet i funksjon ved Bergen Arkitekthøgskole.....	5
4	Samlet vurdering i lys av evalueringskriteriene	9
4.1	Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur	9
4.2	Mål, plan og ledelsesforankring	10
4.3	Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene	11
4.4	Analyse, vurdering og rapportering.....	12
4.5	Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring .... om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.	12
5	Konklusjon - har Bergen Arkitekthøgskole et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?	13
6	Komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet	13
7	Vedlegg.....	15
7.1	Dokumentasjon fra Bergen Arkitekthøgskole	15
7.2	Program for den sakkyndige komiteens besøk	16
7.3	Mandat for den sakkyndige komiteen	17
7.4	NOKUTs evalueringskriterier	18
8	Appendix: Uttalelse fra Bergen Arkitekthøgskole.....	19

1 Evaluering av system for kvalitetssikring ved universiteter og høyskoler

I forskrift til lov om universiteter og høyskoler heter det at «Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetssikringsarbeid som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet» (§ 2–1, (1)).

Kvalitetssikringssystemet er utdanningsinstitusjonenes redskap til å skaffe seg nødvendig kunnskap for å kunne vurdere kvaliteten i egne utdanningstilbud. Innenfor rammene av lov og forskrift er det institusjonene selv som ut fra egen størrelse, faglige profil og andre forhold ved institusjonen bestemmer hvordan systemet skal utformes.

I henhold til lov om universiteter og høyskoler er det NOKUTs oppgave å evaluere institusjonenes systemer for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten etter kriterier som organet fastsetter. NOKUT har gjennomført slike evalueringer siden 2003, og innledet våren 2009 sin andre runde med denne type evalueringer. Evalueringskriteriene er i andre runde i større grad rettet inn mot å vurdere institusjonenes bruk og nytte av kvalitetssikringssystemene.

NOKUT bruker sakkyndige komiteer i sine evalueringer. Komiteene skal vurdere hvorvidt institusjonene tilfredsstillende oppfyller kravene til kvalitetssikring av egne studietilbud. En evaluering av et kvalitetssikringssystem er således ikke en faglig vurdering av innhold og kvalitet i de enkelte studier, men en evaluering av institusjonens systematiske arbeid for å sikre og forbedre slik kvalitet.

Den sakkyndige komiteen baserer sine vurderinger på dokumentstudier og på samtaler med relevante aktører ved institusjonen. Det gjennomføres to institusjonsbesøk. Under det innledende besøket diskuterer institusjonsledelsen og evalueringskomiteen status i kvalitetsarbeidet og innretningen på evalueringen. Komiteens hovedbesøk ved institusjonen vil inneholde samtaler med ulike grupper og aktører. Komiteen kan her velge å gå mer detaljert inn i utvalgte deler av institusjonens kvalitetssikringssystem og kvalitetssikringsarbeid. Den sakkyndige komiteen som har evaluert systemet for kvalitetssikring av utdanningen ved Bergen Arkitektthøgskole har bestått av:

- Professor Geir E. Øien, NTNU (leder)
- Forsker Solveig Cornér, Helsingfors universitet
- Studentrepresentant Erin Nordal, student ved Universitetet i Oslo

Seniorrådgiver Wenche Froestad i NOKUT har vært komiteens sekretær. Komiteen besøkte Bergen Arkitektthøgskole 5.–6. november 2015. Ved besøket hadde komiteen samtaler med institusjonsledelsen, styreleder, studiekvalitetsutvalget, studenter med og uten tillitsvern i kvalitetsarbeidet og faglig ansatte (åremålsansatte og gjestelærere). Oversikt over tilsendt dokumentasjon og program for hovedbesøket er lagt ved. Før rapporten ble avlevert, har institusjonen sett et utkast til rapport for å vurdere eventuelle feil eller misforståelser.

2 Kvalitetssikringsystem og kvalitetsarbeid ved Bergen Arkitekthøgskole

2.1 Kort presentasjon av Bergen Arkitekthøgskole

Bergen Arkitekthøgskole ble grunnlagt i 1986 og er en privat høyskole med et akkreditert studietilbud. Høgskolen er organisert som en stiftelse. I 2014 hadde høgskolen 148 registrerte studenter og 7,5 faglige årsverk tilknyttet sitt 5-årige profesjonsstudium i arkitektur. I tillegg benytter høgskolen gjestelærere tilsvarende 5-6 årsverk. Høgskolen har et internasjonalt sammensatt miljø både når det gjelder studenter og lærere, og dette gir også viktige perspektiver på holistiske sammenhenger og på global ansvarsforståelse. De tre første årene av utdanningen blir undervist på norsk, mens de to siste årene på masternivå i sin helhet undervises på engelsk. På masterstudiet er det utenlandske studenter med 22 ulike nasjonaliteter (høst 2015) og høgskolen har etablert et nettverk av partnerskoler i Norden, Baltikum og i flere land i Europa, Sør- og Nord-Amerika og Asia.

Faglig bygger høgskolen på idéen om Åpen Form som tillater og muliggjør en åpen og deltagende arkitektur, og som gir individet mulighet til å skape sin egen fortsettelse. Studiet skal ha en helhetlig forståelse for bærekraftig utvikling som legger vekt på komplekse situasjoner der landskap og klima, men også subjektets ansvar i forhold til samfunnsmessige aspekt blir fremhevet. Bærekraftsspørsmål skal inngå som en naturlig del av alle faglige diskusjoner, forskning og utvikling, og som holdningsbase i studentenes prosjekter. Universell utforming skal være et bærende prinsipp gjennom utdanningen.

Undervisningen har sin forankring i en vestnorsk regional byggeskikk formgitt under forutsetningene som klimaet og landskapet legger, basert på grundig situasjonsanalyse og tverrfaglig samarbeid med fagfelt som meteorologi, landskapsøkologi og bygningshistorie. Høgskolens tilnærming til stedsutvikling og arkitektur preges av fokus på inkluderende prosesser der sted, subjekter og handlinger blir sett som aktive aktører i lokalsamfunnet. Høgskolen har stort fokus på feltarbeid, samfunnsanalyse og situasjonsfortolkende formgivning. Den søker også å gi studentene kunnskap om stedegen, tradisjonell og innovativ materialbruk. Bergen Arkitekthøgskole har i sin læremodell vektlagt forankring i praksis. Prinsippet er at utøvende arkitekter tar med seg avgjørende kunnskap og kompetanse inn i studiesituasjonen. Gjennom kjøp av siloen på kaien i Sandviken har høgskolen en bygningsmasse som inviterer til å agere i full målestokk og i forhold til reelle situasjoner og ulike interaksjoner mellom skolen, nabolaget, det store landskapsrommet og allmennheten. Studentene skal derigjennom delta i utviklingen av skolen i tråd med fokuset på subjektets deltakelse i å forme sine omgivelser.

2.2 Mål for studiekvalitetsarbeidet

For høgskolen er det et overordnet mål å sikre at utdanningen holder høy kvalitet og at undervisning og veiledning er i tråd med nasjonale og internasjonale krav og retningslinjer. Kvalitetssystemet skal bidra til bevisstgjøring og konkretisering av målbare verdier for å sikre kvaliteten i alle ledd av Bergen Arkitekthøgskoles virksomhet. «Kvalitetsarbeidet skal ivareta forventninger og behov fra både studenter, lærere og administrasjon, og sikre at høgskolen stadig utvikler en alternativ skole der

ressursene, erfaringene, kunnskapen og rammevilkårene gir et godt læringsmiljø og undervisning av høy kvalitet»¹.

Kvalitetssystemet skal synliggjøre god kvalitet og avdekke sviktende kvalitet. Gjennom å frembringe informasjon til ledelsen og styret som gir grunnlag for avgjørelser om prioritering og ressursfordeling skal kvalitetssystemet ikke bare kontrollere, men også bidra til forbedring i studiekvaliteten. Høgskolen legger vekt på at systemet skal være enkelt og ha lav terskel for bruk. Det har vært et mål å unngå byråkratisering og unødvendige skjemaer. Relevante prosedyrer og dokumenter fra kvalitetssystemet skal fortløpende publiseres på høgskolens nettsider.

2.3 Rammer og ansvar i studiekvalitetsarbeidet

I systembeskrivelsen blir det redegjort for hvilke sentrale lover og forskrifter som regulerer virksomheten og har konsekvens for studiekvaliteten. Følgende interne dokumenter er styrende for høgskolens virksomhet: forskrift for masterstudiet, studieplan, retningslinje for studiet, strategiplan og statutter for stiftelsen Bergen Arkitektshøgskole.

Roller og ansvarsdeling²

Styret har det øverste ansvaret for kvalitetssystemet og studiekvaliteten, herunder ansvar for effektiv drift og høy kvalitet på den faglige virksomheten. Styret er ansvarlig for at driften ved høgskolen er i samsvar med de lover, forskrifter og regler som til enhver tid gjelder. Styret mottar årlig rapporter fra studiekvalitetsutvalget og læringsmiljøutvalget og kan be om iverksetting av tiltak på grunnlag av det som rapporteres.

Sammensetning: Studenter, lærere, administrativt ansatte og eksterne.

Rektor er høgskolens daglige leder og har på styrets vegne ansvar for studiekvaliteten og studiekvalitetssystemet.

Administrasjonen koordinerer plan- og rapporteringsarbeidet i forbindelse med studiekvaliteten, herunder kursevalueringer og studentevalueringer, og har sekretærfunksjon for styret, studiekvalitetsutvalget, læringsmiljøutvalget og lærerrådet.

Studiekvalitetsutvalget har som mandat å arbeide for forbedring av studieopplegg, undervisning og læring. Utvalget beskrives som sentralt i arbeidet med høgskolens kvalitetssystem, og det skal bistå i arbeidet med kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av høgskolens studieprogrammer og fagmiljøer. Utvalget rapporterer direkte til styret og er ansvarlig for å utarbeide den årlige studiekvalitetsrapporten. Det skal kunne ta opp forhold som ellers kunne blitt fragmentert på lavere nivå i institusjonen. Studiekvalitetsutvalgete samhandler på flere områder med læringsmiljøutvalget og mottar informasjon om saker som er drøftet i lærerrådet.

Sammensetning: Rektor, prorektor, klasseansvarlige lærere, valgte lærere og studenter.

Læringsmiljøutvalget skal bidra til at bestemmelsene om studentenes læringsmiljø fastsatt i Lov om universiteter og høgskoler blir gjennomført. Dette omfatter å legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og arbeide for å bedre studentvelferden på lærestedet. Utvalget skal følge opp at læringsmiljøet på institusjonen, herunder at det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet, er fullt forsvarlig

¹ Jf. «System for studiekvalitet ved Bergen Arkitektshøgskole (BAS), revidert siste gang i september 2015»

² Informasjonene er hentet fra «System for studiekvalitet ved Bergen Arkitektshøgskole (BAS), revidert siste gang i september 2015»

ut fra en samlet vurdering av hensynet til studentenes helse, sikkerhet og velferd. Styret skal holdes orientert om saker som har vært behandlet gjennom en årlig rapport fra utvalget.

Sammensetning: Studenter og ansatte.

Klasseansvarlig er faglig koordinator for et årstrinn på lavere grad med ansvar for å sikre kontinuitet og sammenheng mellom de ulike kursene. De klasseansvarlige er medlemmer i studiekvalitetsutvalget. De har derigjennom medansvar for å vurdere undervisningsopplegget og foreslå forbedringer.

Hovedlærer/kurslærer er ansvarlig for den faglige gjennomføringen av de enkelte kurs. De skal evaluere gjennomførte kurs etter en standard mal. Vedkommende deltar i lærerråd og lærerseminar og bidrar til evaluering av eksamen, opptak og undervisningsopplegg.

Lærerrådet behandler løpende saker vedrørende undervisningen og møtes normalt en gang i måneden. Det drøfter saker fra studiekvalitetsutvalget og gir innspill til utvalget. Lærerrådet behandler og godkjenner saker som angår ansettelse av lærere, og alle større faglige saker godkjennes endelig i lærerrådet. Alle som underviser ved høgskolen har møte- og talerett i lærerrådet. For å få stemmerett kreves to års ansiennitet. Rektor er leder for lærerrådet.

Lærerseminaret arrangeres årlig. Seminarene har et faglig hovedtema og kan i tillegg omfatte planlegging av neste semester og evaluering av kurs og studenter. Lærere som har undervist ved høgskolen siste semester, eller som skal undervise kommende semester, inviteres til å delta på lærerseminaret.

Sensorene deltar i evaluering av gjennomføringen av eksamen og i evaluering av utdannings- og resultat kvalitet. Høgskolen anvender eksterne sensorer. De har fått avsatt tid til kvalitetsarbeidet og mottar eget honorar dette.

Studentene omtales som en aktiv og viktig del av kvalitetssikringssystemet ved høgskolen. Studentene deltar i studentevalueringer og er representert i de fleste av høgskolens råd og utvalg. Blant annet styret, rådet, studiekvalitetsutvalget, læringsmiljøutvalget, klagenemnd, opptakskomite og innstillingskomite.

2.4 Hovedelementer i høgskolens kvalitetssikringssystem

Høgskolen har konsentrert sitt kvalitetsarbeid i fire kvalitetsområder som beskrives slik³:

Opptaks kvalitet som gjelder det faglige nivået hos søker, skolens søknadsinformasjon og opptaksprosedyrer.

Utdannings kvalitet som omfatter selve studiet, skolens pedagogikk, arbeids- og undervisningsformer, eksamensgjennomføring, samarbeid og internasjonalisering og forskning- og utviklingsarbeid.

Resultat kvalitet som gjelder gjennomføring og læringsutbytte for studentene og utdanningens relevans i tråd med kvalifikasjonsrammeverk og studieplan.

---

³ Informasjonene er hentet fra «System for studiekvalitet ved Bergen Arkitektthøgskole (BAS), revidert siste gang i september 2015»

Rammekvalitet som handler om skolens tilgjengelige ressurser, lokaler, teknisk utstyr, personale, tilgang til bibliotek, verksted og støttefunksjoner og studentenes læringsmiljø.

For hvert av de ovenstående kvalitetsområdene er det fastsatt mål og angitt aktivitet. For de aktiviteten er det angitt hva denne aktiviteten skal sikre, aktuelle kvalitetsindikatorer, hvilken informasjon det er aktuelt å anvende og hvem som har ansvar for å drøfte denne informasjonen og foreslå tiltak.

3 Kvalitetssikringssystemet i funksjon ved Bergen Arkitekthøgskole

Kvalitetsarbeidet følger høgskolens kvalitetsplan og årshjul med faste rutiner for blant annet opptak, undervisning og eksamen. Mye av kvalitetsarbeidet skjer gjennom sentrale utvalgt. Særlig viktige er studiekvalitetsutvalget og lærerrådet. Begge disse utvalgene møtes månedlig. Studiekvalitetsutvalget, med lærerrådet som et utvidet faglig råd, skal drøfte og foreslå tiltak innen de fleste kvalitetsområdene. Studiekvalitetsutvalget utarbeider årlig en rapport om studiekvalitet til styret, som også mottar rapport fra læringsmiljøutvalget om studentenes læringsmiljø. Innhold fra begge disse rapportene inngår i skolens årsrapport til Kunnskapsdepartementet. Lærerrådet har møte i forbindelse med studentopptak, når det er eksamener, semesterstart og semesterslutt/juleutstilling. Lærerrådet har også et årlig todagers seminar. Læringsmiljøutvalget har fire møter per år. Komiteen finner det dokumentert at de nevnte råd og utvalg er i funksjon i ved Bergen Arkitekthøgskole, samt at studenter, lærere og ledere deltar aktivt i det systematiske kvalitetsarbeidet.

Høgskolens verdigrunnlag og særegenhet

Høgskolens verdigrunnlag danner en viktig kontekst for kvalitetsarbeidet ved Bergen Arkitekthøgskole. I høgskolens strategiplan heter det blant annet at arkitekturen er grenseoverskridende, allmenngyldig og samtidig stedstilknyttet og lokal. Høgskolens ambisjon er å gjøre studentene i stand til å mestre sin situasjon som operative arkitekter, kulturelt engasjert i vårt samfunn, med sosial samvittighet og omtanke for andre. I tråd med dette er også høgskolens lokaler organisert som en byggeplass, hvor rom kan bygges og rives. Komiteen fikk se eksempler på dette, blant annet har studentene bygget bibliotek og kantine. Studentene har også ansvar for å drive kantinen. Denne pedagogikken hvor studenter og lærere jobber sammen i grupper som skifter, samt at det ikke gis karakterer underveis i studiet medvirker til en svært likestilt arbeidsform og syntes å legge grunnlag for et positivt fellesskap mellom studentene og mellom studenter og lærere. Komiteen opplevde at høgskolens verdigrunnlag var godt kjent og akseptert blant lærere og studenter og lå til grunn for organisering av kurs og prosjekter.

Opptakskvalitet

Kvalitetsarbeidet knyttet til opptakskvalitet skal sikre at opptaket gir skolen den best mulige studentmassen, herunder kvalifiserte studenter (nasjonale og internasjonale) til 2. avdeling. Kvalitetsarbeidet skal også sikre at det blir gitt god informasjon til søkere, at det er tilstrekkelig kompetanse i opptakskomiteen, og at studenter tas opp i henhold til klare og entydige retningslinjer som sikrer en rettferdig behandling. Gjennom evaluering av opptak og vurdering av gjennomførte tiltak skal utvikling av opptakskvalitet sikres.

Eksempler på kvalitetsindikatorer for opptakskvalitet er antall søkere, søkeres forkunnskaper (erfaring), tilfredshet med opptaket og frafall. På bakgrunn av opptakskomiteens rapport, erfaring med sammensetning av opptakskomiteen og spørreundersøkelse til søkere utarbeider høgskolen en

opptaksrapport med sammenligninger fra år til år. Studiekvalitetsutvalget, med lærerråd og opptakskomiteene som utvidet faglig råd, har ansvar for å diskutere og gjennomføre eventuelle tiltak.

Komiteen ser at dette systemet er i bruk, og høyskolen oppsummerer erfaringer fra opptaket og studiekvalitetsutvalgets arbeid i etterkant i årsrapporten til styret. I rapporten drøftes erfaringer med tidligere tiltak og nye tiltak blir foreslått.

Høyskolen tar opp studenter på bakgrunn av et søknadsskjema og intervju. Alle søkere som har generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse eller tilsvarende kan vurderes. På sine nettsider lister høyskolen opp erfaringer som er interessante ved opptak. Høyskolens opptakskomité setter poeng ut fra gitte kriterier innenfor de ulike erfaringsområdene. Komiteen er informert om at disse kriteriene beskrives på nettsidene. Ut fra samtalene med studentene, mener komiteen at høyskolen bør tydeliggjøre hvor viktige kriteriene er for å vurdere om søkerne har relevant bakgrunn. Komiteen mener for øvrig at høyskolen har god organisering og prosedyrer for kvalitetssikring av studentopptaket.

Utdanningskvalitet

Som eksempler på kvalitetsindikatorer som sier noe om utdanningskvalitet har høyskolen angitt opplevd undervisningskvalitet og læringsutbytte blant studenter og alumni, gjennomføring i forhold til utdanningsplan, frafall og eksterne tiltakemeldinger. Studiekvalitetsutvalget, med lærerråd som utvidet faglig råd, diskuterer og gjennomfører eventuelle tiltak på bakgrunn av skriftlig evaluering fra sensorer, lærere og studenter, studiebarometeret, kandidatundersøkelser og utvalgets vurdering av kvalitet på bygde konstruksjoner. Høyskolen har angitt detaljert for lavere grad, mastergrad og diplomsemesteret hva dette arbeidet skal sikre. Samlet omfatter dette kvalitet i studie- og kursplaner, kompetanse hos lærere og veiledere, innhold i og gjennomføring av kurs, læring på tvers av kurs og klasser og oppfølging av studentene. Utvalget skal delta i utarbeiding av timeplanen og i evaluering av alle eksamens- og hovedutstillinger på høyskolen. Komiteen har fått dokumentert det foregår et systematisk kvalitetsarbeid når det gjelder undervisning og program med jevnlig møter både i studiekvalitetsutvalget og i lærerrådet. Årsrapportene omhandler undervisnings- og programkvalitet for alle trinn i utdanningen med drøfting av erfaringer med fjorårets tiltak og forslag til nye tiltak. Komiteen ser likevel at ikke alle tiltak som foreslås et år, blir gjennomgått i årsrapporten for det påfølgende år. Det kan selvsagt være gode grunner til at ikke alle foreslåtte tiltak er fulgt opp, men dette bør i så fall kommenteres og begrunnes i årsrapporten.

Under institusjonsbesøket kom det fram at studentene ønsket seg mer forutsigbarhet når det gjelder timeplanene, samt at det ofte var noe uklart hva som forventes av dem og hva de skal lære på de ulike kursene. Komiteen mener det er viktig at høyskolen sikrer at timeplanene blir ferdigstilt og lagt ut når de skal. Høyskolen må også kvalitetssikre læringsutbyttebeskrivelsene, slik at disse er tydelige for studentene og offentligheten.

Samarbeid og internasjonalisering vurderes ut fra studentmobilitet, inngåtte samarbeidsavtaler og inngåtte utvekslingsavtaler som eksempler på kvalitetsindikatorer. Studiekvalitetsutvalget med lærerrådet som et utvidet faglig råd diskuterer og gjennomfører eventuelle tiltak på bakgrunn av evalueringer fra studenter og lærere, sensorrapporter, studiebarometeret og kandidatundersøkelser. Internasjonalisering er viktig i studiet, både når det gjelder studieturer, lærekrefter og studentutveksling inn og ut av landet. Komiteen finner det dokumentert at det foregår et systematisk

kvalitetsarbeid på området, og at utdanningen er preget av utstrakt internasjonalt samarbeid. Samarbeid og internasjonalisering omhandles i årsrapporten.

Forskning, utviklingsarbeid og dokumentasjon vurderes ut fra publikasjoner fra kurs, publisitet på studentprosjekter, deltakelse i utstillinger, konferanser og høringsinstanser, forskningsartikler i renommerte tidsskrift og ekstern bruk av biblioteket som eksempler på kvalitetsindikatorer. Studiekvalitetsutvalget med lærerrådet som et utvidet faglig råd diskuterer og gjennomfører eventuelle tiltak. Arbeidet skal sikre at fagpersonalet dokumenterer sin akademiske kompetanse og at denne følges opp over tid, at høgskolen rekrutterer lærekrefter med relevant fokus, at høgskolen fanger opp relevant arbeid fagpersonalet utfører utenfor høgskolen og at forskningsresultater, utviklingsarbeid og publikasjoner har høy kvalitet og samfunnsrelevans. FoU-virksomheten ved høgskolen og utdanningens samfunnsrelevans omhandles i årsrapporten. Komiteen har sett at høgskolen har stor aktivitet innen ulike bygg- og utviklingsprosjekter hvor studentene får delta. Høgskolen arrangerer også utstillinger hvor studentene får vist fram og får kommentert sine arbeider. Under institusjonsbesøket fikk komiteen høre om flere FoU-prosjekter som høgskolen er involvert i. Disse er ikke innrapportert i nasjonale databaser, og høgskolen bør finne former for å styrke dokumentasjon og formidling fra prosjekter og FoU-virksomhet.

Resultatkvalitet

Studentene blir evaluert etter andre og tredje år på lavere grad, etter hvert masterkurs og etter diplomarbeidet. Det er tre eksterne sensorer ved årseksamener og én ekstern sensor for masterkurs. Sensorteamet består av både praktiserende og undervisende arkitekter. Lærere fra høgskolen er med på møtene og har talerett, men sensorene avgjør eksamensresultatet. Sensorene får ingen direkte opplæring, men de får tilsendt skriftlig materiale, inklusive nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, overordnet læringsutbyttebeskrivelse per årstrinn og beskrivelse av diplom i seks punkt. Sensorene har et møte før eksamen og en diskusjon etterpå. Sensorene gir en skriftlig evaluering av hver student og evaluerer utdanning og eksamensordning. Komiteen er gjort kjent med at høgskolen legger vekt på å benytte erfarne sensorer, samt at det er representanter fra diplomkomiteen til stedet. De sensorrapportene komiteen har sett, varierer i innhold og grundighet. Komiteen mener derfor at høgskolen bør gi en formalisert opplæring av sensorene slik at det er klarhet i hva som forventes av dem. Komiteen anser også at høgskolen bør bli bedre til å følge opp tilbakemeldingene fra sensorenes rapporter med konkrete tiltak for å adressere det som tas opp i rapportene.

Høgskolen har angitt eksempler på kvalitetsindikatorer som sier noe om resultatkvalitet for utdanningens første tre år, for masterkurs og for diplomsemesteret. Samlet sett omfatter disse; gjennomføring og antall uteksaminerte studenter, strykprosent, opplevd læringsutbytte blant studenter og alumni, uttalelse fra sensorene vedrørende kvalitet og relevans, samt resultat fra eksterne konkurranser, nominasjoner og priser til studenter og/eller alumni. Studiekvalitetsutvalget med lærerrådet som et utvidet faglig råd diskuterer og gjennomfører eventuelle tiltak. Høgskolen har angitt hva det systematiske kvalitetsarbeidet skal sikre for eksamener etter 2. og 3. år på lavere grad, for avsluttende masterkurs og for diplomeksamen. Kvalitetsarbeidet skal sikre valg av faglig kompetente sensorer som representerer samtidens krav til arkitekter og at det foreligger tilgjengelige krav, læringsutbyttebeskrivelser og vurderingskriterier for hva som forventes av studentene, slik at studentene får en rettferdig eksaminering. Gjennom kvalitetsarbeidet skal høgskolen også sikre at studentene er klarert å gå opp til eksamen, at læringsutbyttet er oppnådd ved bestått eksamen og sikre ivaretagelse av studenter som ikke består kurs. Etter komiteens mening er dette systemet i funksjon, og eksamensresultatene og planlagte tiltak omhandles i årsrapportene.

Høgskolens ledelse mener at de beste studentene er svært dyktige, men har et ønske om å heve nivået hos de studentene som har svakest resultater. Høgskolen har ikke gjennomført noe felles pedagogisk utviklingsarbeid i staben. Komiteen mener at et pedagogisk fellesprosjekt med eksterne bidragsyttere vil kunne gi høgskolen nye verktøy til å bedre resultatene blant de studentene som gjør det dårligst.

Komiteen mener høgskolen legger stor vekt på å ivareta relevans som en kvalitetsdimensjon i studiet. Dette gjenspeiles i valg av lærekrefter og sensorer og i ulike samarbeidsprosjekter med eksterne aktører. Det regionale samarbeidet med aktuelle institusjoner, kommuner og fylkeskommunen framsto som sterkt. Høgskolen får inn oppdrag og setter i gang prosjekter med studentdeltakelse, ikke bare regionalt, men også nasjonalt og internasjonalt. Komiteen fikk også et klart inntrykk av at høgskolens verdier er innbakt i alle prosjekter, med vektlegging av åpen form og det holdbare og miljøvennlige. Høgskolen har et etablert og langsiktig samarbeid med Bergen kommune, Helse Bergen, Husbanken og med Universitetet i Bergen, Høgskolen i Bergen og Kunst- og designhøgskolen i Bergen. Høgskolen opplyser at den ofte blir kontaktet av parter som ønsker samarbeid ut fra høgskolens faglige, kompetanse og arbeidsmetoder.

Rammekvalitet

Høgskolen har fastsatt mål og prosesser for rammekvalitet når det gjelder fagpersonale, studieadministrasjon, bibliotek/IKT og læringsmiljø, bygg og verkstedsopplæring. Komiteen ser at høgskolen har angitt aktuelle kvalitetsindikatorer og hva kvalitetsarbeidet skal sikre, og det rapporteres fra dette arbeidet i årsrapporten. Komiteen vil nøye seg med å knytte noen kommentarer til kvalitetssikring av læringsmiljøet.

Kvalitetssikring av læringsmiljøet⁴

Kvalitetsindikatorer som sier noe om kvalitetssikring av læringsmiljøet er studentenes opplevelse av læringsmiljøet, avviksmeldinger og innmeldte saker til læringsmiljøutvalget. I systembeskrivelsen heter det at «ressurser og læringsmiljø blir diskutert og evaluert i forskjellige fora, deriblant ledelse og administrasjon, studiekvalitetsutvalget og læringsmiljøutvalget. Tiltak diskuteres og gjennomføres på bakgrunn av læringsmiljøundersøkelse, studiebarometeret, avviksmeldinger/innmeldte saker og kandidat- og alumniundersøkelser.» I siste årsrapport nevnes flere gjennomførte læringsmiljøtiltak rettet mot det fysiske læringsmiljøet, og det opplyses at høgskolen skal utarbeide en ny handlingsplan for universell utforming hvor blant annet heis som er tilpasset rullestol og bære inngår. Komiteen finner det dokumentert at læringsmiljøutvalgets arbeid er integrert i kvalitetssikringssystemet, og at læringsmiljøet og læringsmiljøutvalgets vurderinger og forslag gjennomgås i årsrapporten til styret. Rapporten har et eget kapittel om læringsmiljøet.

Samtalene med studentene ga inntrykk av et godt psykososialt læringsmiljø. Studentene trakk særlig fram det positive at de arbeider med prosjekter i grupper med varierende sammensetning. Det å samarbeide i vekslende studentgrupper og ikke få karakterer i dette gruppearbeidet, ble av flere framholdt medvirkende til et åpent og likeverdig studentmiljø. Studentene mente også at arbeidsformen bidro til gode veiledningsforhold. Komiteen har forståelse for at lokalene brukt som aktiv byggeplass er en viktig del av studiet, og fikk inntrykk av at studentene opplever dette som meget positivt. Gjennom oppholdet ved høgskolen og omvisning i lokalene fikk komiteen samtidig et inntrykk av flere utfordringer i det fysiske læringsmiljøet. Komiteen vil særlig stille spørsmål ved

---

⁴ Det er Arbeidstilsynet – ikke NOKUT som er tilsynsorgan når det gjelder studentenes læringsmiljø, jf. Lov om universiteter og høyskoler, kapittel 4, § 4-3 Læringsmiljø

sikring av flere trappeløp,⁵ og hvorvidt det bør være adgang til elektrisk sag fram til klokken 23. Komiteen erfarte også at høgskolen har utfordringer når det gjelder luftkvalitet og inneklimate⁶. Komiteen har også merket seg at høgskolens score med hensyn til læringsmiljøet har hatt en markant nedgang i den nasjonale studentundersøkelsen⁷.

4 Samlet vurdering i lys av evalueringskriteriene

Ved evaluering av utdanningsinstitusjonenes interne kvalitetsarbeid gjøres det en helhetlig vurdering av kvalitetssikringssystemet og institusjonens aktive bruk av det. Det skal legges vekt på:

- stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur
- mål, plan og ledelsesforankring
- innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene
- analyse, vurdering og rapportering
- bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

4.1 Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur

...om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer

Studentene deltar i kvalitetsarbeidet gjennom kassetillitsvalgte og gjennom deltakelse i studiekvalitetsutvalget, læringsmiljøutvalget og høgskolestyret. Det velges tillitsvalgte fra hvert klassetrinn i første til tredje studieår og fra masterkursene. De tillitsvalgte studentene er ansvarlige for at det jevnlig holdes møter i klassene og i masterkursene. Etter komiteens mening er studentenes deltakelse organisert inn i kvalitetsarbeidet på en tilfredsstillende måte. Komiteen anser at studentenes evaluering av utdanningen vektlegges i høgskolens system for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal innhentes skriftlig etter alle hovedkurs, og skal omfatte vurderinger av kurset og av lærerne. Under institusjonsbesøket erfarte komiteen at studentene kjente godt til systemet med studentevalueringer, men studentenes kjennskap til kvalitetssikringssystemet ut over dette syntes noe mangelfull. Komiteen vil anbefale at det også innføres skriftlige underveisevalueringer. Evalueringer underveis i et kurs eller årstrinn vil kunne gi direkte følger for studentene som følger kursene, og kan dermed motivere for økt interesse for kvalitetsarbeidet.

Alle klasseansvarlige lærere deltar i studiekvalitetsutvalget, og alle som underviser ved høgskolen har møte- og talerett i lærerrådet. Kvalitetsarbeidet er organisert slik at lærerrådet fungerer som utvidet faglig råd når studiekvalitetsutvalget drøfter og vurderer tiltak vedrørende kvalitet i utdanningen. Lærerrådet har også egne månedlige møter. Komiteen har fått dokumentert at det jevnlig holdes møter i disse organene og mener at høgskolen på en god måte har sikret aktiv deltakelse fra lærerne i kvalitetsarbeidet. Komiteen fikk høre at deltakelsen i lærerrådsmøtene kunne være noe varierende. Flere av lærerne komiteen møtte, ønsket at møtene i lærerrådet ble arrangert noe sjeldnere som større seminarer, samtidig som de ble gjort obligatoriske. Under institusjonsbesøket fikk komiteen inntrykk av at lærerne har god kunnskap om kvalitetssikringssystemet og arbeider systematisk med

⁵ Høgskolen opplyser at hovedtrappen fra masterstudentenes lesesal er byggemeldt og godkjent.

⁶ Høgskolen opplyser at det er utført flere tester som fastslår at luftkvaliteten er tilfredsstillende.

⁷ Høgskolen mener disse resultatene skyldes at de aktuelle studentgruppene hadde midlertidige studioer i en utbedringsprosess.

kvalitetssikring. Kvalitetsarbeidet synes også å medvirke til god kontakt mellom lærere som underviser på ulike årstrinn. Samtalene med studenter og lærere ga inntrykk av at lærerne var svært imøtekommende overfor studentene.

Studiekvalitetsutvalget framstår som svært sentralt i kvalitetsarbeidet ved høgskolen. Utvalget har ansvar for å vurdere og gjennomføre tiltak når det gjelder opptakskvalitet, utdanningskvalitet og resultat-kvalitet. Det har også ansvaret for årsrapporten til styret. Utvalgets medlemmer er også til stedet ved høgskolens utstillinger av studentenes arbeider. Studiekvalitetsutvalget er bredt sammensatt med deltakelse fra ledelsen, lærere og studenter. Komiteen finner det dokumentert at studiekvalitetsutvalget fungerer etter intensjonen og har en viktig rolle i kvalitetsarbeidet.

Samlet sett mener komiteen at høgskolen stimulerer til et aktivt kvalitetsarbeid hvor studentene og lærerne deltar og kan fremme forslag til forbedringer. Høgskolen bør vurdere den foreslåtte løsningen med færre, men obligatoriske lærerråd.

4.2 Mål, plan og ledelsesforankring

.... om mål, ansvar prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygging), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonenes behov

I systembeskrivelsen er kvalitetsarbeidet framstilt gjennom kvalitetsområdene opptakskvalitet, utdanningskvalitet, resultat-kvalitet og rammekvalitet. Høgskolen har satt mål og beskrevet indikatorer, aktiviteter og prosesser for hvert kvalitetsområde, og det er angitt hva kvalitetsarbeidet innen de ulike områdene skal sikre. Systembeskrivelsen angir tydelig roller og ansvarsfordeling i kvalitetsarbeidet. Det er beskrevet ansvarsområder for styret, rektor, administrasjon, studiekvalitetsutvalget, læringsmiljøutvalget, klasseansvarlige lærere, hovedlærer/kurslærer, lærerrådet, lærerseminaret, sensorer og studenter. Etter komiteens vurdering har høgskolen utarbeidet en tydelig beskrivelse av kvalitetssikringssystemet og kvalitetsarbeidet. Komiteen ser at høgskolen har anvendt forrige evaluering i utvikling av kvalitetssystemet og fulgt opp flere av rådene som da ble gitt. Etter komiteens vurdering blir det faktiske kvalitetsarbeidet i det vesentligste praktisert i tråd med systembeskrivelsen.

Ledelsen deltar både i studiekvalitetsutvalget og i lærerrådet, og komiteen anser at organiseringen av kvalitetsarbeidet legger til rette for god forankring i ledelsen.

Styret får årsrapport fra kvalitetsarbeidet og høgskolen har nylig vedtatt en strategisk plan. I samtalene med komiteen la styreleder vekt på styrets kontrolloppgaver når det gjelder regnskap, budsjett og etterfølgelse av lover og rutiner knyttet til HMS, samt styrets ansvar ved ansettelse av rektor. Komiteen vil framheve viktigheten av at styret også tar en aktiv strategisk rolle i utviklingen av høgskolen i oppfølgingen av den nye strategiplanen. Styret har en viktig rolle i å påse at kvalitetsarbeidet følges opp og at viktige tiltak prioriteres. Etter komiteens mening bør høgskolen gjennom rapporteringen fra kvalitetsarbeidet tydeligere invitere til at styret tar en strategisk rolle med hensyn til prioritering og ressursstyring når det gjelder videreutvikling av utdanningskvalitet.

4.3 Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene

.....: om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier

Høgskolen har i systembeskrivelsen angitt hvilken dokumentasjon det er aktuelt å anvende innen hvert av kvalitetsområdene; opptakskvalitet, utdanningskvalitet, resultat-kvalitet og rammekvalitet. Opptakskvalitet dokumenteres gjennom en årlig opptaksrapport som høgskolen utarbeidet på bakgrunn av opptakskomiteens evaluering. Utdanningskvalitet dokumenteres gjennom evalueringer fra studentene, evalueringer fra lærerne, sensorrapporter, bruk av studiebarometeret, kandidatundersøkelser, og lærernes og sensorenes vurdering av kvalitet på eventuelle bygde konstruksjoner. Det er skriftlig sluttevaluering av kursene og muntlig evalueringer underveis i kursene. Hovedlærere/kurslærere skal evaluere kurset etter en standard mal, i tillegg til å evaluere de enkelte studenters arbeid. Sensorene skal, i tillegg til å levere skriftlige evalueringer av hver enkelt student, også gi vurderinger av utdanningskvalitet og resultat-kvalitet. Høgskolen har satt av tid og ressurser til dette arbeidet.

Komiteen anser at dette systemet i stor grad fungerer etter hensikten. Evalueringer fra studenter, lærere og sensorer kommer inn og gir grunnlag for studiekvalitetsutvalgets og lærerrådets arbeid. Komiteen fikk inntrykk av at sensorrapportene ga viktig informasjon til høgskolen med hensyn til å vurdere utdanningskvalitet og resultat-kvalitet. Imidlertid ser komiteen at sensorrapportene kan variere relativt mye i innhold, omfang og grundighet. Komiteen vil derfor råde høgskolen til at det fastsettes tydeligere bedømmelseskriterier for sensorenes vurdering av utdanningen og gi sensorene opplæring.

Høgskolen gjennomfører kandidatundersøkelser, men disse dokumenteres ikke i en egen rapport. Komiteen mener at kandidatundersøkelsene bør dokumenteres og anbefaler høgskolen å supplere disse med en arbeidsgiverundersøkelse.

I følge systembeskrivelsen er forskning, utviklingsarbeid og dokumentasjon en del av utdanningskvaliteten, og det er angitt kvalitetsindikatorer for å vurdere relevansen av dette arbeidet. Imidlertid er det ikke spesifisert hvordan FOU-arbeidet skal dokumenteres og formidles internt i høgskolen.

En læringsmiljøundersøkelse har vært planlagt i noe tid, men er blitt utsatt. Under institusjonsbesøket framholdt ledelsen at de får innspill fra studenttillitsvalgte og noen ganger gjennom studentevalueringer. Komiteen vil påpeke at dette ikke nødvendigvis gir et representativt bilde av studentenes vurdering av læringsmiljøet ved høgskolen. I følge ledelsen er det planlagt en læringsmiljøundersøkelse til våren som vil fokusere på det psykososiale læringsmiljøet. Etter komiteens mening har høgskolen fortsatt viktige utfordringer også i det fysiske læringsmiljøet, og anbefaler at det snarest gjennomføres en læringsmiljøundersøkelse som også omfatter dette.

I dokumentasjonen omtaler høgskolen seg som en liten og dynamisk institusjon med kort vei fra beslutning til implementering og muligheten til å endre faglig fokus. Det heter at «både lærere, studenter og faglig ledelse er forberedt på å ta opp ting som fungerer dårlig underveis og å eventuelt gjøre endringer hvis det er nødvendig». Komiteen mener det er viktig at et slikt mer uformelt kvalitetsarbeid ikke kommer i stedet for det formelle og dokumenterte kvalitetsarbeidet. Endringer

som gjøres på bakgrunn av uformelle henvendelser, bør derfor i størst mulig grad dokumenteres og behandles av aktuelle fora.

4.4 Analyse, vurdering og rapportering

.... om den informasjonen som systemet genererer analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå

Komiteen finner det dokumentert høgskolen gjennom sitt kvalitetsarbeid produserer adekvate kvalitetsrapporter som får en grundig behandling og legges frem for styret. Som grunnlag for å analysere informasjonen som blir innhentet, er det angitt mål og kvalitetsindikatorer for de ulike kvalitetsområdene i systembeskrivelsen. Det er også angitt hvilke utvalg og/eller råd som skal diskutere og gjennomføre eventuelle tiltak innen hvert kvalitetsområdet. Studiekvalitetsutvalget og lærerrådet er sentrale i kvalitetsarbeidet, og komiteen har fått inntrykk av at studiekvalitetsutvalget og lærerråd får den informasjonen og dokumentasjonen de trenger. Når det gjelder rammekvalitet blir de ulike sidene av denne i hovedsak diskutert i forskjellige fora og evaluert av forskjellige organ, deriblant høgskolens faglige ledelse og administrasjon, studiekvalitetsutvalget og læringsmiljøutvalget. Komiteen mener at høgskolen har et aktivt kvalitetsarbeid hvor dokumentasjon anvendes og drøftes i aktuelle fora.

I følge systembeskrivelsen skal årsrapporten til styret gi en helhetlig og overordnet vurdering og angi tiltak i arbeidet med studiekvaliteten ved høgskolen. Årsrapportene til styret er organisert i tråd med kvalitetsområdene og gir vurderinger innen opptakskvalitet, utdanningskvalitet, resultat-kvalitet og rammekvalitet. Komiteen ser at årsrapportene inneholder forslag til fremtidige tiltak og at erfaringer med gjennomførte tiltak blir drøftet. Imidlertid kan det være vanskelig å se bakgrunnen for tiltakene. Etter komiteens mening bør rapporten redegjøre for bakgrunnen for tiltakene med en analyse av hvorfor de iverksettes, og hva en ønsker å oppnå. Det er heller ikke slik at samtlige av de tiltak som foreslås ett år, omtales i neste rapport. Komiteen vil også anbefale et sterkere innslag av kvantitativ og kvalitativ analyse i årsrapportene, og vil anbefale at høgskolen systematisk rapportere på viktige nøkkeltall som følges over tid. De mål og indikatorer høgskolen har definert i kvalitetssikringssystemet kan være et utgangspunkt for å fastsette aktuelle nøkkeltall. Dette kan styrke drøftingene i rapportene slik at de gir tydeligere bakgrunn for prioriteringer av foreslåtte tiltak.

4.5 Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

.... om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.

Årsrapportene til styret inneholder rapportering om gjennomførte tiltak og har forslag til nye tiltak, og komiteen finner det dokumentert at høgskolen bruker informasjon i kvalitetsarbeidet til å iverksette tiltak.

Komiteen ser også at høgskolen har arbeidet med de fleste av anbefalingene fra NOKUTs forrige evaluering av kvalitetssikringssystemet. Anbefalingene vedrørende pedagogisk utvikling er imidlertid ikke fulgt opp. Høgskolen har nylig gjennomført en del tiltak når det gjelder det fysiske læringsmiljøet.

Komiteen ser at høgskolen har arbeidet med og forbedret årsrapporten til styret, men mener at rapportene kan forbedres ytterligere. For komiteen er det ikke alltid like tydelig sammenheng mellom

faktagrunnlag og kunnskap på den ene siden, og prioriteringen av ulike tiltak og ressursbruk på den andre siden. En innføring av tydeligere analyser og bruk av utvalgte nøkkeltall over tid, vil kunne gi et bedre grunnlag for å prioritere tiltak og ressurser. Dette vil gjøre det enklere for styret å ta en tydeligere strategisk rolle med hensyn til ressursbruk og prioriteringer.

5 Konklusjon - har Bergen Arkitekthøgskole et tilfredsstillende system for kvalitetssikring av utdanningen?

I henhold til myndighetenes krav er det slik at:

- (1) Universiteter og høyskoler skal ha et system for sitt kvalitetsarbeid som sikrer kontinuerlig forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet.
- (2) Kvalitetssikringssystemet skal sikre og bidra til å utvikle kvaliteten i hele utdanningen, inkludert praksisstudier. Systemet skal omfatte alle forhold som har betydning for studie kvaliteten, fra informasjon overfor mulige søkere til avslutning av studiet inklusive studiets relevans for arbeidslivet.

Etter komiteens vurdering har Bergen Arkitekthøgskole et system for å kvalitetssikre utdanningen som er tydelig beskrevet og som følges opp av et aktivt og organisert kvalitetsarbeid. Resultatet av kvalitetsarbeidet er dokumentert, og styret mottar årlige rapporter. Komiteen finner at høyskolen har en kultur med vilje til forbedringer. Komiteen mener Bergen Arkitekthøgskole bør prioritere å videreutvikle systemet i tråd med anbefalingene nedenfor.

Komiteen anbefaler at systemet godkjennes.

6 Komiteens råd om videreutvikling av kvalitetsarbeidet

Enkeltinnspill og –ideer fra komiteen kommer fram i den løpende teksten, og bør ansees som en del av komiteens samlede råd. Her vil komiteen peke på de forhold komiteen mener det er viktig at Bergen Arkitekthøgskole griper fatt i når det gjelder videreutvikling av kvalitetsarbeidet ved høyskolen:

Komiteen har sett at ledelsen og lærerne er dyktige til å få i gang prosjekter hvor studentene trekkes med. Høyskolen har aktuelle prosjekter lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Høyskolens ledelse og lærerstab mener at de beste diplomoppgavene er på et høyt internasjonalt nivå i dag. Høyskolens har begrensede ressurser. Komiteen mener derfor at høyskolen i sitt arbeid med videre å styrke kvaliteten i utdanningen, bør kanalisere ressurser til noen sentrale satsingsområder i tråd med høyskolens nye strategiplan. Komiteen mener det er viktig at høyskolens styre tar en strategisk rolle hvor det gir støtte og prioritet til dette arbeidet.

Høyskoleledelsen har uttrykt et ønske om å løfte de studentene som har svakest resultater. For å bidra til dette og styrke kvaliteten i utdanningen, mener komiteen at høyskolen bør gjennomføre et pedagogisk utviklingsprosjekt. Dagens universitets- og høyskolepedagogikk er rettet mot problemorientert og studentaktive læringsformer som er i tråd med den tradisjonen høyskolen er i. Å gjennomgå et utviklingsprogram i fellesskap vil gi høyskolens lærerstab en større pedagogisk

verktøykasse, styrke lærerne i å «lese studentene» og få inn noen nye perspektiv. Dette betyr ikke at det grunnleggende i dagens læreform skal endres.

Komiteen fikk høre om flere tiltak som var gjennomført for å utbedre læringsmiljøet ved høghskolen. Likevel opplevde komiteen at lokalene har flere utfordringer. Høghskolen må se til at den planlagte læringsmiljøundersøkelsen nå gjennomføres og retter seg mot både fysisk og psykososialt læringsmiljø.

7 Vedlegg

7.1 Dokumentasjon fra Bergen Arkitekthøgskole

I forkant av besøket 5. november 2015 fikk komiteen følgende dokumenter:

Presentasjon av Bergen Arkitekthøgskole og høgskolens studietilbud
Presentasjon av institusjonens system for kvalitetssikring
Studiekvalitetsrapportene fra 2014, 2013 og 2012
Kort skriv fra ledelsen om status, suksesser og utfordringer i kvalitetsarbeidet

Vedlegg:

- a) Oversikt over styre, råd, komiteer og utvalg ved høgskolen
- b) Årshjul for kvalitetsarbeidet ved høgskolen

På forespørsel fikk komiteen tilsendt følgende tilleggsinformasjon før besøket:

1) Studentevalueringer (evalueringer utført av studentene):

- a. Evaluering av kurset «Rom for ukjente», 1. klasse, vår-15
- b. Evaluering av «Minihus Hurdal», masterkurs, vår-15
- c. Evaluering av masterkurset «Think Tank Bergen 3» høst-14

2) Lærerevalueringer (evalueringer utført av lærerne):

- a. Evaluering av kurset «Arne», 1. klasse, vår-15 med tilhørende evaluering av student på samme kurset
- b. Evaluering av en student på masterkurset «Haukaas», vår -15 (Vedlegg 5)

3) Kandidatundersøkelse: Bergen Arkitekthøgskole sendte i 2014 ut mail med spørsmål til studenter uteksaminert i 2013 og 2014 om hvor de bor og jobber. Til sammen 53 ble spurt og av disse svarte 28. Svarene er registrert i en intern oversikt, men det er ikke laget noen rapport.

4) Referat fra styremøte i Bergen Arkitekthøgskole møte 2/2015, 12.03.2015 der Styrets beretning ble godkjent og signert. Styret hadde tidligere fått dokumentet tilsendt for innspill og kommentarer.

5) Referat fra møte i SKU 28.01.2015 der årsrapporten er omtalt i punkt 15.04 og fra 04.03.2015

6) Årsrapport fra LMU til styret

7) Sensorrapporter:

- a. Rapport etter 3.klasseeksamen våren 2013.
- b. Rapport etter konsensusmøte masterkursene høst 2014
- c. Rapport etter Diplom 2015

8) Strategiplan for Bergen Arkitekthøgskole for perioden 2009-2014

(Styret godkjente ny strategiplan for perioden 2015-2025 på siste møte og denne er under trykking)

9) Virksomhetsmål for Bergen Arkitekthøgskole for 2015 vedtatt av styret

7.2 Program for den sakkyndige komiteens besøk

Torsdag 5. november

15.30 – 16.00: Komitémøte

16.00 – 16.45: Presentasjon av høgsolen v/ledelsen

17.00 – 17.30: Møte med ekstern styreleder

17.45 – 18.30: Møte med studenter uten tillitsverv i kvalitetsarbeidet

18.30 – 18.50: Komitémøte

Fredag 6. november

08.30 – 09.15: Møte med studenter med tillitsverv i kvalitetsarbeidet

09.30 – 10.15: Møte med åremålsansatte lærere

10.30 – 11.00: Møte med gjestelærere

11.10 – 11.50: Lunsj

12.00 – 12.45: Møte med studiekvalitetsutvalget

13.00 – 13.45: Møte med ledelsen

14.10 – 15.20: Komitémøte

15.30 – 15.50: Tilbakemelding til ledelsen

7.3 Mandat for den sakkyndige komiteen

MANDAT FOR SAKKYNDIGE KOMITEER VED EVALUERING AV INSTITUSJONENES KVALITETSSIKRINGSSYSTEM

Fastsatt av NOKUTs styre 5. mai 2003, revidert 17.12. 2008, tilpasset *Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning* av 1. februar 2010.

Den sakkyndige komiteen skal evaluere institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningen, og vurdere om dette er tilfredsstillende i forhold til gjeldende forskrift og NOKUTs evalueringskriterier.

Komiteen skal gi en entydig og begrunnet konklusjon om hvorvidt institusjonens system for kvalitetssikring er tilfredsstillende.

Evalueringen skal gjennomføres med en konstruktiv holdning til institusjonen, og komiteen skal også gi råd om det videre kvalitetsarbeid ved institusjonen.

Hvis evalueringen avdekker klare indikasjoner på alvorlig kvalitetssvikt i enkeltstudier skal dette bemerkes i komiteens rapport.

Komiteens vurdering skal baseres på følgende materiale:

- Institusjonens beskrivelse av kvalitetssikringssystemet.
- Dokumentasjon av utført kvalitetssikring / kvalitetsarbeid som institusjonen legger fram. Komiteen kan be om å få seg forelagt et hvilket som helst materiale som den anser at kan ha betydning for vurderingen.
- Komiteens erfaringer og funn ved institusjonsbesøk. Komiteen avgjør hvem den vil treffe og hvilke enheter den vil besøke.

Komiteen skal nedfelle sine vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i en skriftlig rapport. Komiteen skal kvalitetssikre rapportens faktiske opplysninger før den avgis.

Komiteen arbeider på oppdrag fra og avgir sin rapport til NOKUT. Oppdraget er avsluttet når NOKUT har fattet vedtak i saken. Inntil oppdraget er avsluttet, skal de sakkyndige ikke ta del i den offentlige debatt om saken.

7.4 NOKUTs evalueringskriterier

Evalueringskriteriene finnes i kapittel 6 i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften), fastsatt av NOKUT 28. februar 2013.

§ 6.1 NOKUTs evalueringskriterier

Ved evaluering av institusjonenes interne kvalitetsarbeid gjøres det en helhetlig vurdering av kvalitetssikringssystemet og institusjonenes aktive bruk av det. Det skal legges vekt på:

- a. Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur: om institusjonen stimulerer til engasjement for kvalitetsarbeid blant ansatte og studenter og deres demokratiske organer,
- b. Mål, plan og ledelsesforankring: om mål, ansvar, prosesser og aktører som inngår i kvalitetssystemet er klart beskrevet (systemets strukturelle oppbygning), og hvordan systemet for kvalitetssikring utvikles i tråd med institusjonenes behov,
- c. Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene: om sikring og vurdering av kvaliteten i hvert enkelt studium bygger på dokumentert informasjon som systematisk innhentes fra flere kilder, og om det er særskilte prosesser for å kvalitetssikre oppretting av nye studier,
- d. Analyse, vurdering og rapportering: om den informasjonen som systemet genererer analyseres, vurderes og framstilles for ansvarlige fora og ledernivå,
- e. Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring: om tiltak for forbedringer iverksettes på grunnlag av de kvalitetsanalyser som gjøres.

Merknad til kapittel 6

Institusjonene skal kontinuerlig og systematisk arbeide for å sikre og forbedre kvaliteten i utdanningen. Det interne systemet for kvalitetssikring av utdanningen skal frambringe kunnskap institusjonen trenger i sikringen og utviklingen av utdanningene som tilbys. Kvalitetssikringen skal omfatte alle studietilbud som en institusjon gir, alle deler av studiet og alle formidlingsformer. Gjennom faste rutiner og prosesser i en årlig syklus frembringes, vurderes og anvendes informasjon om det enkelte studium, og om institusjonens utdanningsvirksomhet generelt.

Institusjonens system for kvalitetssikring av utdanningsvirksomheten er institusjonens eiendom. Det er derfor institusjonen selv som ut fra egen størrelse, faglig profil og andre lokale behov bestemmer hvordan det skal utformes. Det samme gjelder for den dokumentasjonen som systemet frembringer.

8 Appendix: Uttalelse fra Bergen Arkitektthøgskole

Bergen Arkitektthøgskole
Bergen School of Architecture

Besøksadresse:
Sandviksboder 59-61A
5035 Bergen, Norge

Postadresse:
Postboks 39
5841 Bergen, Norge

Tel: (+47) 55 36 38 80
www.bas.org

NOKUT
Postboks 578
1327 Lysaker

29.02.2016

Uttalelse til rapport fra sakkyndig komite

Som tidligere uttrykt setter BAS stor pris på den grundighet og måten komiteen har gått inn i arbeidet på og de mange gode innspillene som vi ser frem til å gripe tak i og arbeide videre med i de ulike fora.

BAS ønsker å melde følgende uttalelse til oversendte rapport:

Side 10, siste avsnitt: Styret har lest rapporten og merket seg komiteens råd. Når det gjelder anbefalingen som begynner med «Komiteen vil framheve viktigheten av at styret også tar en aktiv strategisk rolle...» ønsker styret å understreke at det var styret som initierte prosessen med å revidere strategiplanen og som startet opp arbeidet ved å avholde et styreseminar med strategiplanen som tema. Styrets leder og eksterne medlem har deltatt i arbeidsgruppen som har jobbet med strategiplanen og begge har møtt på de samlinger som har blitt avholdt underveis. De har samtidig meldt tilbake til styret som har deltatt i den løpende diskusjonen rundt strategiske valg gjennom hele prosessen og diskuterer konkret hvordan de strategiske føringene skal forfølges. Styret stusser derfor over at det ikke kom frem at de allerede tar en aktiv strategisk rolle.

I tillegg noe korrektur:

Side 2, avsnitt1: Setning som begynner med «På masterstudiet er det...» Slett tall **33** etter parentes (høst 2015).

Side 3, Roller og ansvarsdeling, Styret: «Styret mottar årlig rapporter fra... studiekvalitetsutvalget...»

Ved spørsmål vedrørende tilbakemeldingene vennligst ta kontakt med Ingunn Tepstad på tlf 55 36 38 84, ingunn@bas.org eller adm@bas.org.

Med vennlig hilsen

Cecilie Andersson
rektor

Ingunn Tepstad